

Ἐπίσης, πολὺ ἐνδιαφέρθηκαν, οἱ Ἄγγλοι, Ρῶσοι, Τσέχοι, Πολωνοί.
Ὁ W. Scott, ἔρχισε νὰ μεταφράζη τὸ Χάζαν Ἀζίνικα.

✱.

Στοὺς διζοὺς μας, σημερινούς καιρούς, τρία σπουδαῖα, φιλολογικὰ κέντρα, ἀναφέρονται. Τὸ Βελιγράδι, Ἀργάμ καὶ ἡ φιλολογικὴ ὁμάδα τῆς Λουμπλιάνα. Σ' αὐτὰ τὰ κέντρα, ἐργάζονται, μὲ ζήλο καὶ μέθοδο. Πολλὰ ὀνόματα εἶναι σήμερα, γνωστὰ στὴν Εὐρώπη, γιὰ τὴν εὐσυνείδητη, ἐργασία τους στὴ γλωσσολογία, ἱστορία (Νοβάνοβιτς, Ρεγιετάρ, Σμιτσιόκλα, Νοδίλο κτλ.), φυσικὴ (Νικόλα Τσέσλα, Μιχάλγιο Πουπέν), μαθηματικὰ (Πέτροβιτς) γημεῖα (Λοζάνιτς), γεωγραφία (Σβίτσιτς), γεωλογία (Γιούζοβιτς), νομικὴ, πολιτικαῖς ἐπιστήμαις (Μπόσιζιτς, ἀρκετὰ γνωστὸς στὸν κύκλο τῶν νομικῶν).

Γιὰ ταῖς ὡραίας τέχνας (ζωγραφικὴ, μουσικὴ, γλυπτικὴ), δὲν βρέθησαν, δυστυχῶς οἱ χρειαζόμενοι ὑποστηρικταί. Μ' ὅλα ταῦτα, ἡ φυλὴ, ἔχει νὰ παρουσιάσῃ, πολλοὺς καὶ καλοὺς ἐργάτας. Γιὰ τὴ ζωγραφικὴ, τὸν Μπουκοβάκ, Γιοβάνοβιτς, Μέδοβιτς, Βίδοβιτς, Ἰβέκοβιτς, Κοβάτσεβιτς, τῶν ὁποίων τὰ ἔργα, θαυμάζονται στὰ Salons τῆς Ρώμης καὶ τοῦ Παρισιοῦ. Γιὰ τὴν γλυπτικὴ, τὸν Μέστροβιτς, Ρόζαντσιτς, Βαλδέκ, Γιοβάνοβιτς, στὴν ἀρχιτεκτονικὴ, τὸν Πλέσνικ καὶ ἄλλους.

Τὸ μέλλον, τῆς Νοτιοσλαβικῆς φυλῆς, στὴ μουσικὴ, τὸ προεῖπεν ὁ Πολωνὸς Μικιέβιτς, ὅτι οἱ Νοτιοσλαῦοι, θὰ γίνουν, ὁ μεγαλύτερος μουσικὸς λαὸς, τοῦ Σλαβικοῦ κόσμου. Εἶναι δὲ γνωστὸν, ὅτι ἡ λαϊκὴ Νοτιοσλαβικὴ μουσικὴ ἐνέπνευσε ταῖς Ραψωδίας τοῦ Λίστ, καὶ τὴ Βουκολικὴ Συμφωνία τοῦ Μπετόβεν.

κ.

ΣΤΑΧΥΟΛΟΓΗΜΑΤΑ.

Τὸ Σύμβολο τῶν «Γραμμάτων» ὁ Θεὸς Θῶθ.
— Ἀπὸ τοῦτο τὸ φυλλάδιο τὸ περιοδικὸ μας —
στὸ ξόφυλλό του— θῆχει ὡς σύμβολό του τὸ θεὸ
Θῶθ, ποῦ βλέπετε ἀριστερά, καὶ γιὰ τὸν ὁποῖο
ἀφήνουμε νὰ μᾶς μιλήσῃ, μὲ λίγες γραμμές, ὁ φίλος
αιγυπτιολόγος τοῦ Καίρου κ. Δ. Κῦτικας.*

• Ὁ Θῶθ ἦτανε μὰ ἀπὸ τίς κυριώτερες θεότητες τῆς Αἰγύπτου, κ' ἴσως-ἴσως ἡ πιὸ τέλεια ἀπ' ὅσες ἐδημιούργησε τὸ αἰγυπτιακὸ πνεῦμα. Ἐλατρεύετο προπάντων εἰς Schmouno (τὸ σημερινὸ Ashmounein) καὶ εἰς Dumarhorou (τὸ σημερινὸ Damanhour). Στὶς παραστάσεις, τὸν βλέπουμε, ἂν καὶ μὲ ἀνθρώπινη μορφή, νὰ ἔχει κεφάλι ἴβις, μὲ κορόννα ἓνα σύμπλεγμα πανσέληνου καὶ μισοφέγγαρου μαζί μὲ τὸ φερό, τὸ σύμβολο τῆς Ἀλήθειας. Κρατεῖ δὲ στὸ ἓνα χέρι τὴν πινακίδα καὶ στὸ ἄλλο τὴν πέννα. Πολὺ σπάνια μᾶς παρουσιάζεται μὲ τὴ μορφὴ κυνοκέφαλου.

* ΣΗΜ. ΓΡΑΜ. — Ἀπὸ τὸ κατοπινὸ φυλλάδιό μας θαῤῥάξουμε νὰ δημοσιεύουμε, ταχτικά, ἐνδιαφέρουσες μελέτες τοῦ κ. Κῦτικα γιὰ τὴν Αἰγυπτιακὴ ἀρχαιολογία καὶ τὰ σχετικὰ τῆς.

Οἱ Αἰγύπτιοι τὸν θεωροῦσαν ὡς τὸ Θεὸ τῆς Φρόνησης καὶ τῆς Σοφίας· ὡς τὸ συγγραφεὴ ὄλων τῶν ἔργων ποῦ πραγματευόντουσαν τὶς ἀνθρώπινες καὶ θεῖες ἐπιστῆμες. Κατ' αὐτούς, αὐτὸς ἀνακάλυψε τὸ σύστημα τῆς θεολογίας τῶν, αὐτὸς διωργάνωσε καὶ κανόνισε τὴν κυβέρνηση τῆς χώρας.

Τὰ κείμενα τὸν περιγράφουσι ὡς τὸν ἐφευρέτη τῆς ἀστρονομίας καὶ τῆς ἀστρολογίας, τῆς ἐπιστήμης τῶν ἀριθμῶν, τῆς ἱατρικῆς καὶ τῆς Βοτανικῆς. Ἦταν ὁ κατ' ἔξοχὴν θεὸς τοῦ ἡμερολογίου· αὐτὸς σχημάτισε τὸ χρόνο καὶ γι' αὐτὸ ὁ πρῶτος μῆνας ἔφερε τ' ὄνομά του· αὐτὸς ἐχώρισε τὸ χρόνο σὲ ἐποχές. Μὲ λίγα λόγια αὐτὸς ἦταν ὁ Θεὸς καὶ ὁ ἐφευρέτης κάθε ἐπιστήμης καὶ κάθε τέχνης. Ὡς τέτοιος ὅμως δὲ θέλησε νὰ μεταδώσει στὸ ἀδύνατο ἀνθρώπινο μνημονικὸ ὅλες τὶς πολύτιμες γνώσεις ποῦ τοῦ ἐδίδαξε. Γι' αὐτὸ ἀνακάλυψε τὴν ἀλφάβητο καὶ τὴν τέχνη τοῦ νὰ διαβάξει κανεὶς καὶ νὰ ἀγορεύει.

Ἐγραψε πολλὰ βιβλία ποῦ ἦταν ἡ πηγὴ ὄλων τῶν ἀνθρώπινων γνώσεων. Κατὰ τὸν Κλήμη τὰ βιβλία του ἦταν 42 καὶ χωρίζοντουσαν σὲ 6 κατηγορίες.

Οἱ τόμοι 1^{ος} ὡς τὸν 10^ο ἐπραγματεύνοντουσαν τοὺς νόμους καὶ τὴν μόρφωση τῶν ἱερέων.

Οἱ τόμοι 11^{ος} ὡς τὸν 20^ο ἐκανόνιζαν τὴν ὑπηρεσίαν τῶν θεῶν, δηλαδὴ τὶς θυσίαι, τὶς προσφορὰς καὶ τὴ λειτουργία.

Οἱ τόμοι 21^{ος} ὡς τὸν 30^ο περιεῖχαν τὴν ἱστορίαν τοῦ κόσμου, τὴ γεωγραφίαν καὶ τὰ ἱερογλυφικά.

Οἱ τόμοι 31^{ος} ὡς τὸν 34^ο ἐπραγματεύνοντουσαν διάφορα ἀστρονομικὰ καὶ ἀστρολογικὰ θέματα.

Οἱ τόμοι 34^{ος} ὡς τὸν 36^ο περιεῖχαν μιὰ συλλογὴ θρησκευτικῶν ἔργων.

Οἱ τόμοι 36^{ος} ὡς τὸν 42^ο ὁμιλοῦσαν περὶ ἱατρικῆς.

Ἄλλες αὐτὲς οἱ ἰδιότητες τοῦ ἐξασφάλισαν ἓνα ρόλο μεγάλο στὰ διάφορα ἐπεισόδια τῆς Αἰγυπτιακῆς μυθολογίας καὶ μιὰ τιμητικὴ θέση στὸ ξόφυλλο τῶν «ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ».

Δ. ΚΥΤΙΚΑΣ

Ἔο «Νουμάς» καὶ τὰ «Γράμματα». — Ἐνα πρόχειρο σημεῖωμα τοῦ πρῶν συνεργάτη μας α (κ. Ἀποστολόπουλου) ἔδωσε ἀφορμὴ στὴ «Δημοτικιστικὴ Ὁμάδα» τοῦ Καίρου νὰ μᾶς στείλει τὴν παρακάτω δημοσιεύομενὴ διαμαρτυρία.

Εἴμαστε πέρα πέρα σύμφωνοι, μὲ ὅσα γράφουν οἱ φίλοι ὁμοϊδεάτες τοῦ Καίρου.

Φίλε Κύριε Στέφανε Πάργα,

Ἡ «Δημοτικιστικὴ Ὁμάδα», στὴν τελευταία τῆς συνεδρίαση τοῦ ἀνάθεσε νὰ σᾶς γράψω τὶς ἀκόλουθες γραμμὲς, ποῦ εἶνε μιὰ διαμαρτυρία μας γιὰ ὅσα δημοσιεύσατε γιὰ τὸ «Νουμά» στὰ τελευταία «Γράμματα».

«Ὅχι τὴ διαμαρτυρία μας παρὰ τὴ λύπη μας θέλουσι νὰ σᾶς ποῦμε, τὴ λύπη ποῦ νιώσαμε σὰν ἴδαμε ἓναν ὁμοϊδεάτη μας σὲ ἓνα δημοτικιστικὸ περιοδικὸ νὰ κρίνει ἔτσι, σὰν ἓνος καθαρευουσιάνος, τὸ σταμὰτήμα τοῦ «Νουμά».

Ἐο «Νουμάς» ἦταν ἓνα περιοδικὸ ποῦ στήθηκε καὶ στάθηκε μὲ ἓνα σκοπὸ: Νὰ πολεμάει τὴν Καθαρεύουσα καὶ νὰ ξαπλώνει τὸ Δημοτικισμό.

Τὸ σκοπὸν αὐτόν, ἔμεις φρονοῦμε, τότε κυνήγησε ὁ «Νουμάς» ὅσο ἀνθρωπινὰ ἦταν μπορετὸ.

«Μά φρονοῦμε κιόλας πὼς ὁ ἀγῶνας δὲν πέρασε ἀκόμα, πὼς ἢ
 » στιγμαή (γιατί στιγμαή;) δὲν ἔσβυσε καὶ πὼς ἡ δημοτικιστικὴ ἰδέα δὲν
 » ἔπαψε νὰ τραβᾷ εἰς κόσμον. Γιαυτὸ καὶ κάνουμε τὴν εὐχὴ ὄχι μόνο νὰ
 » μὴ σταματήσῃ ὁ «Νουμᾶς» ἀλλὰ καὶ ὅσα ἄλλα δημοτικιστικὰ περιοδικὰ
 » βγαίνουν ἢ θὰ βγοῦν, κοντὰ στὴ Φιλολογία νὰ ἔχουν γιὰ σκοπὸ τους καὶ
 » τὸν ἀγῶνα γιὰ τὸ δημοτικισμό».

Μὲ φιλία καὶ ὑπόληψη,
 Ὁ Γραμματέας
 ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΤΡΙΔΗΣ

Κ. Ν. Κωνσταντινίδη : *Τὸ τραγοῦδι τῆς Ἡλιοκάλης*, Ἀλεξάνδρ. 1917.—
 Ἐντὶς γιὰ ἄλλη κρίση ἀναδημοσιεύουμε ἀπ' τὸ βιβλιαράκι αὐτό, ποῦ κυκλο-
 φόρησε μεταξὺ τῶν φίλων του ὁ ποιητής, τὴν ἀρχὴ τοῦ ποιήματος, ἐπιφυ-
 λασσόμενοι ἀργότερα, ὅταν θὰ τυλόσει καὶ **ΤΑ ΒΑΣΣΑΜΑ**, νὰ γράψουμε γιὰ
 ὅλο τὸ ποιητικὸ ἔργο τοῦ κ. Κωνσταντινίδη.

Τ' ἀσπρογάλανα κύματα σχίζοντας
 μὲ Ροδίτικο νιὸ τρεχαντήρι,
 στὸ πανώριο νησὶ τοῦ Ἀπόλλωνα
 πρὶ ροδίση ἢ αὐγὴ θεῖ ν' ἀράξω.

Κι ἄμα βγῶ στ' ἀκρογιαλὶ τ' ἀφρόχαρο,
 στὴν ἀκρόπολη ἐπάνω θ' ἀνέβω,
 νὰ χρυσώσω τ' ἀνέκφραστον ὄνειρο
 μὲ τοῦ ἡλίου τὶς πρῶτες ἀχτῖνες.

Τῆς ψυχῆς μου τὰ μάτια γλυκόφωτο
 θὰ χαροῦν τ' ἀνθοστέφανον ἄστρῳ,
 θ' ἀναστήσουν τὸ χάλκινο θρίαμβο,
 τὴ λευκὴ τῶν μαρμάρων σεμνότη.

Τοὺς παιᾶνες τῆς νίκης θὰ νοιώσουνε
 μέσ' τὰ τρίσβαθα οἱ ἄγνοι στοχασμοὶ μου,
 στῆς σοφίας καὶ τέχνης τ' ἀπαύγασμα
 θὰ λουστῆ ἡδονικὰ τὸ κορμί μου.

Στοὺς ναοὺς, τὶς παλαιστρες, τὰ θέατρα,
 τὶς μεγάλες μορφές θ' ἀντικρύσω,
 μὲ κισσοὺς καὶ μὲ δάφνες νὰ πλέκουνε
 τῆς ἠλιοκάλης νύμφης τὴ δόξα.

Οἱ πρυτάνεις, οἱ ναύαρχοι κι οἱ ἄρχοντες,
 θὰ συντάζουν ἀσύγκριτους νόμους,
 ζηλευτὴ πολιτεία οὐθμίζοντας
 ὅπου ὁ Δίας θὰ βρέχῃ χρυσάφι.

Τὰ Νεοελληνικὰ Ἀναγνώσματα. — Τυχαῖα ἔπασαν στὰ χέρια μου οἱ
 δύο τόμοι τῶν Νεοελληνικῶν Ἀναγνωσμάτων (Α' καὶ Β'. Γυμνασίου)
 καὶ μὲ ἀπορία μου εἶδα νὰ μὴ δημοσιεύονται καὶ ποιήματα τοῦ Κ. Π.
 Καβάφη, ἀφοῦ βρῖσκονται ἐκεῖ μέσα ἔργα τοῦ Πορφύρα, Γρυπάρη, Παπα-
 τωνίου, Μαλακᾶση, ποιητῶν τῆς αὐτῆς ἐποχῆς περίπου καὶ ὄχι μεγαλει-
 τερης ἀξίας ἀπὸ τὸν Καβάφη.

Μ. Βάλσα : Ψυχές Πονεμένες.— « Δίχως τὴν ἄδεια τοῦ συγγραφέα, δὲν ἐπιτρέπεται ἡ παράστασις ». *Avis aux intéressés.*

Marcel Lebarbier : « Poussières », ἔκδοσι τοῦ περιοδικοῦ « *Les Humbles* », 4 Rue Descartes, Paris 1917, frs I.— με πρόλογο τοῦ Α.—Μ. Gossez καὶ ξυλλογαφίαις τοῦ Georges Guinegault.

Σημειώσεις, ἀναμνήσεις, κάποτε ἐνδόμυχες, συχνὰ ποιησμένες ἀπὸ μελαγχολία, γραμμένες ἀπάνω στὸ νῆμα τῆς σκέψης, χωρὶς πολλὴ φροντίδα γιὰ τὴν ἀναγνωρισμένη στιχογραφικὴ. Κι ὅλα αὐτὰ μᾶς τὰ προσφέρει ὁ ποιητὴς σὲ ποιήματα ἀνατριχιαστικῆς ἐιλικρίνειας, παρμένα σὲ « σκόνες » ἀπὸ τῆ λήκυθιο τῆς ἀνάμνησις.

Ὁ κ. Lebarbier τραγουδαίει τὸ γλυκὸ παρελθὸν σὲ στίχους ρυθμισμένους στὰ αἰσθητικὰ κτυπήματα τῆς καρδιάς του, χωρὶς πομπώδικες ρίμες στὸ κενὸ τῆς σκέψης, οὔτε μονόχορδη μουσικὴ στῆ ρυθμικὴ φτώχεια τοῦ αἰσθήματος.

Ὁ κ. Gossez λέγει στὸν πρόλογο τοῦ βιβλίου: « Νέος χτεσινός, ξαναβρίσκει, σφιγμένα στὸ χέρι του, ὄνειρα, ἔρωτες· λίγες σκόνες ἰριδένεις, μικρὸ σωρὸ μεγάλων σχεδίων, ἀπομεινάρια ἀληθινῶν θλίψεων, ἀναμνήσεις τῶν περασμένων πού ἔφυγαν καὶ πάνε... »

« Αὐτὸ καὶ μόνο. Μᾶς τὸ δίνει με ἀποκαλυπτικὴ χειρονομία ὅλη τοὺ τὴν ἐφηβικὰ ζωὴ, τόσο λίγη τώρα ! »

« Κι ὁμῶς αὐτὸ τὸ λίγο εἶνε ἡ ζωὴ ». »

Ἄφου ὁ ἀληθινὸς αὐτὸς ποιητὴς κ. Lebarbier μᾶς χάρισε ἤδη τὴν παραπονετικὰ « σκόνη » τῶν περασμένων, περιμένουμε νὰ μᾶς δώσει καὶ τὴ ζῶσα σάρκα τοῦ παρόντος. Μᾶς τὸ χροστάει ἀφοῦ μᾶς λέει :

« Ἡ ζωὴ εἶν' ἐκεῖ—ἀπέραντη καὶ φωτεινὴ—πού σὲ προσμένει. »

Καὶ γιὰ δείγμα τῆς ἀξίας τοῦ δημοσιεύουμε ἐδῶ τρία ποιήματα, πού μᾶς μετέφρασε ὁ φίλος « Ἐρασιτέχνης » :

ΑΠΟΦΑΣΗ.

Ποιὸς τὸ λοιπὸν δμίλει γιὰ ἐλπίδα ;

Ἄ ! νόμιζες : « Αὔριο », πού θὰ μπόρεγες κι' ὅλα νὰ πεῖς,

Μὲ τῆς εὐτυχίας σου ἐμέθυες τὴ γεύση

Καὶ στὴν καρδιά σου ἔπαλλαν τὰ μελλόμενα φιλιά !

Μὰ στὸ Μοιραῖο ἐμπροστά ὁ ἔρωτας τί εἶνε ;

Καὶ τώρα, τὰ κλάματα φτάνουνε πιά

Κι' ἀφοῦ ἀνάληγτη ἐστάθηκεν ἡ Μοῖρα,

Ἡ ψυχὴ σου ἄς ἀνυψωθεῖ γνωρίζοντας τὴ λήθη.

Η ΣΤΕΡΝΗ ΕΥΩΔΙΑ.

Βροῖα ξανά,

Σ' ἐνὸς κουτιοῦ λησμονημένου τὸ κενῶ,

Τὸ ταπεινὸ μιάτσο τῶν μαραζμένων ἀνθεμιῶν

Τῆς ὕστατης συνέντευξης στερνὰ λουλούδια.

Λεπτί, μὰ θλιβερὴ καὶ κουρασμένη εὐωδιά

Ἀνάδευεν ἀκόμα...

Ποιητή, ἀπλοῖζο παιδί,
 Κάθε πὸν ἡ μελαγχολία
 Θάνε μέσ' τὴν καρδιά σου καὶ στὰ τραγούδια σου καὶ τὶς ματιές σου,
 Θὰ πεῖς
 Πὼς εἶν' ἀκόμα ἡ θύμησι,
 Ἡ πλανεύτρα εὐωδιά τῆς παλιᾶς σου φίλης ;
 Θὰ πεῖς
 Πὼς εἶν' ἀκόμα τῆς θλίψης σου τὸ θάμπος ;
 Ἄν σὲ ὀργότητας ἡμέρα
 Τ' ἀνθέμια τὰ ὕστερὰ θὰ δυσκολεύουνταν νὰ καοῦνε
 Θὰ πιστεves ἐσὺ
 Πὼς τὰ περασμένα σου εἶνε πὸν ζητοῦν νὰ ζήσουνε ἀκόμα ;
 Ἐμπρός ! ποιητή,
 Φτάνουνε τὰ ὀμιχλώδη τραγούδια,
 Φτάνουν οἱ στίχοι στὸ φεγγαρίσιο φῶς·
 Ἕνας-ἕνας οἱ πόνοι σου ἔχουνε φύγει,
 Μπροστά σου, μ' ἕνα ὕστατο κοίταξε βλέμμα.
 Ἡ Ζωὴ εἶν' ἐκεῖ—ἀπέραντη καὶ φωτεινὴ—ποῦ σὲ προσμένει.

Gabriel Belot: Le Bonheur d'aimer, (Librairie d'action d'art de la gilde: Les Forgerons, Frs. 3.50). Ἐξη πρόζες στολισμένες με 29 πρωτότυπες ξυλογραφίες καὶ με πρόλογο τοῦ Han Ryner.

Πὼς νὰ μὴν ἀγαπήσουμε τὸν Gabriel Belot—λέγει ὁ Rivière—στὸ περιοδικὸ τοῦ «Soi-même»—ὅταν διαβάσουμε αὐτὲς τὶς λίγες σελίδες τοῦ Bonheur d'aimer ὅπου ὁ συγγραφέας μᾶς δίνει γυμνὴ τὴν εὐαγγελικὴ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου συμπληθητικοῦ. Ὁ G. Belot εἶνε ἀπλὸς σὰν τὸν ἄνεμο πὸν φυσᾷ, ἀνατριχιαστικὸς σὰν τὴ γλῶσσὴ τοῦ πρωῖοῦ, ἄκακος ὅπως τὴν αἰγὴ πὸν ἀνεβαίνει ἀπὸ τὴν ἤρεμὴ θάλασσα.

Πρέπει νὰ διαβάσουμε αὐτὸ τὸ ἔργο, γιὰ νὰ αἰσθανθοῦμε ταυτόχρονα τὴ χαρὰ τοῦ συγγραφέα καὶ τὴν εὐχαρίστηση τοῦ καλλιτέχνη, γιὰτὶ οἱ 29 ξυλογραφίες, πὸν στολίζουν αὐτὲς τὶς σελίδες, ἔχουν τὴν ἴδια ἐξαισία ἀπλότητα τῆς πρόζας πὸν συνοδεύουν. Ἀκολουθεῖτε τὸν συγγραφέα, ἀκολουθεῖτε τὸν καλλιτέχνη, ὅταν σᾶς περιγράφει τὸν βραδὺ εἰρητισμὸ τῶν καίκιων, ὅταν σᾶς δείχνει τὴν ἀπελπισία τοῦ ταπεινοῦ σκυλιοῦ στὸν «Ἀδελφὸ τοῦ Ἄνθρωπου», τὶς θαυμάσιες γραμμὲς ἀνθρώπινης ἀπλότητας, με τὶς ὁποῖες ἀνοίγει αὐτὸ τὸ βιβλίον ἐνὸς εἰλικρινοῦς καὶ καλοῦ ἀνθρώπου».

Han Ryner: Le livre de pierre, ἔκδοσι τοῦ περιοδικοῦ «Les Humbles» 4 Rue Descartes Paris, frs 1. 1917.—Οἱ σελίδες αὐτὲς εἶνε παρμένεις ἀπὸ τὸ ἔξαντλημένο μυθιστόρημα τοῦ Han Ryner τὸ «Ce qui m e u r t», πὸν εἶχε ἐκδοθεῖ τὸ 1893.

Ὁ Maurice Wullens, διευθυντὴς τῶν «Humbles», παρουσιάζει τὸ ἔργο αὐτὸ σὲ μιὰ σελίδα γεμάτῃ θαυμασμὸ καὶ εὐγνωμοσύνη πρὸς τὸν Han Ryner, πὸν τόσο εὐγενικὰ ὑποστήριξε πάντα τοὺς νέους.

Τέτοια ἔργα μένουν αἰωνίως νέα, αἰωνίως ἐπίκαιρα.

Ἐνα πορτραῖτο καὶ σκίτσα ἀπὸ τὸν Gabriel Belot, στολιζοῦν τὸ βιβλιαράκι αὐτό, μὲ τὴ ζωὴ ποῦ ἔχουν μέσα τους.

Ἐκδόσεις τοῦ περιοδικοῦ «Ce qu'il faut Dire». — Ἐλάβαμε δυὸ βιβλιαράκια τοῦ Genold: «Le Pourrissoir» καὶ τὸ «L'Eglise et la Guerre». «Le Pourrissoir», ἐννοεῖ τὸν τύπο τὸν πουλημένο. Περιττὸ νὰ μιλήσουμε γι' αὐτὸ τὸ θέμα, — εἶνε ἀρχετὰ συχαμερό... Στὸ δεῦτερο βιβλιαράκι, μὲ πρόλογο τοῦ Sébastien Faure, ὁ Genold δείχνει μὲ γερά ἐπιχειρήματα, πὼς ἡ ἐκκλησία δὲν εἶνε μιὰ δύναμη εἰρήνης.

Clement Chanteloube: La Méléé, ἔκδοσις τῆς Revue Littéraire et Artistique, 1916, fr. 0,50. — Εἶνε ἓνα πολεμικὸ ποίημα μὲ ἐπιστολὴ-πρόλογο τοῦ τέχνοκράτη Georges Turpin. Ὁ κ. Chanteloube ἄφησε τὴν πατριωτικὴ ψυχὴ του νὰ γράφει ἀπλῶς τοὺς ἐκδικητικoὺς στίχους, ποῦ τοῦ ἀνέβαιναν στὰ χεῖλη, καὶ ποῦ ἄλλοι δὲ θὰ ἔγραφαν ἴσως, γιὰτὶ εἶνε ἐφήμεροι.

Alfred Naquet. — Παλιὸς πρεσβευτῆς, γεροϋσιαστής, ὁ Πατέρας τοῦ Διαξυγίου εἶδε ἀπὸ κοντὰ τὴν πολιτικὴ σοφὸς ἐπιστήμων, ἔκρινε πολὺ βαθειὰ τὰ κοινωνικὰ προβλήματα καὶ ἡ ἐξέλεξί του τὸν ἀνέβαζε πάντα πρὸ ψηλά ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Ἄν καὶ ἠλικιωμένος (πέθανε στὰ 82 τοῦ χρόνια) καὶ φιλάσθενος, ἄφησε κάμποσες ἀνέκδοτες μελέτες. Μιὰ ἀπ' αὐτές, γιὰ τὸν πόλεμο, βρῖσκεται στὰ χεῖρια τοῦ συνεργάτη μας André Lorulot, ποῦ θὰ τὴ δημοσιεύσει μόλις δοθεῖ ἡ ἐλευθερία τοῦ λόγου.

Τὰ κυριώτερα τοῦ ἔργου εἶνε τὰ ἑξῆς: Application de l'Analyse chimique à la toxicologie (1859), De l'allotrope et de l'isomerie (1860), Principes de chimie (1865), De l'atomicité (1868), Précis de chimie légale (1872), La République radicale (1873), Le Divorce (1877), Questions constitutionnelles (1883), Socialisme collectiviste et Socialisme liberal (1890), Temps futurs (1900), L'Humanité et la Patrie (1901), Socialisme, Anarchisme et Revolution (μὲ τὴ συνεργασία τοῦ André Lorulot), κ. ἄ.

Léon Bloy. — Ὁ γνωστὸς καθολικὸς συγγραφέας Léon Bloy πέθανε σὲ ἡλικία 71 ἐτῶν. Εἶνε ἓνας τρομερὸς πολεμιστῆς, ἓνας ἄδικος καὶ φανατικὸς ὀπαδὸς τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας. Ἐξαισιος καλλιτέχνης, ποῦ ἡ φιλολογικὴ ἀξία τοῦ ἔργου του ξεπερνᾷ τὴν ἀξία τῆς σκέψης του.

Τὰ κυριώτερα ἔργα του εἶνε τὰ ἑξῆς: Le révélateur du globe. — Christophe Colomb et sa béatification future. — Sœur de sang. — La femme pauvre. — Le mendiant ingrat. — Mon journal. — Je m'accuse. — Les dernières colonnes de l'église, στὸ ὅποιο ὁ ἐξαγριωμένος καθολικὸς στιγματίζει τὸν Brunetière, τὸν Huysmans, τὸν Bourget καὶ ἄλλους.

Ἀπὸ τὸ περιοδικὸ «Par delà la Méléé» * μεταφράζουμε ἐδῶ τὶς λίγες

* Ὁ E. Armand [εἶνε ἤδη γνωστὸς ὡς «Γράμματα»] ποῦ διεύθυνε πρὸ τοῦ πολέμου τὸ περιοδικὸ «Les Réfractaires» ἀρχισε ἀπὸ τὸ Νοέμβριον τοῦ 1915 [τὰ οικονομικὰ του δὲν τοῦ τὸ ἐπέτρεπαν ἐνωρίτερα] νὰ ἐκδίδει ἓνα ὄργανο «Au delà de la Méléé» ποῦ ἀπὸ τὸν πέμπτον ἀριθμὸ μετατρέπεται σὲ «Par delà la Méléé». Ἡ ἐφημερίδα αὐτὴ — γιὰτὶ βγαίνει σὲ σχῆμα ἐφημερίδας κάθε 15 μέρες πάνω κάτω — τιλοφορεῖται: Ἀρχατικὴ, Ἀτομιστικὴ, Ἐκλεκτικὴ. Κι εἶνε τέτοια: δὲν χιτίζει τὴν ἰδεωδὴ μελλομένη πο-

γραμμές με τις οποίες ο διευθυντής του E. Armand χαρακτηρίζει τον 'Ιούδα 'Ισκαριώτη.

«Εκείνο ποῦχω ἐναντίο σου, ὦ 'Ιούδα, εἶνε γιατί παρῆδωκες τὸν ἄνθρωπο τῆς Γαλιλαίας εἰς τὶς Ἀρχές. Μποροῦσες νὰ τὰ χιλάσεις μαζί του, νὰ ξεφύγεις τὴ συμμορία, πού ἀκολουθοῦσε τὰ βήματά του· μποροῦσες ν' ἀναλάβεις μιὰ προπαγάνδα, νὰ διαδόσεις μιὰ διδασκαλία ἐνάντια στὴ δικιά του, νὰ τὸν ἀντικρούσεις μὲ τοὺς συλλογισμοὺς σου, νὰ τὸν καταβάλλεις μὲ τὸ περιγέλοιο σου, νὰ τὸν πολεμήσεις πρόσωπο μὲ πρόσωπο, ἀλλὰ σὺ τὸν παρέδωκες, σὺ τὸν ἐπρόδωσες στοὺς ἐχθροὺς του. Καὶ ὅταν ἐμετάνοιωσες ἢ σ' ἔτυψε ἡ συνείδηση σου ἢ ὅταν ἐδοκίμασες δὲ ξέρω πῶς αἰσθηματῆς χαμέρπειας τῆς ψυχῆς σου, πού σ' ἔκαμε ἔτσι νὰ ἐνεργήσεις, ἐκείνοι, πού σὲ εἶχανε πληρώσει, δὲ σὲ ἀναγνώρισαν πλέον—ὅπως εἶνε συνήθεια γιὰ ἕνα περιφρονημένο κατάσκοπο. Γι' αὐτὸ, ὦ 'Ισκαριώτη, κάθε φορὰ πού προφέρουν τ' ὄνομά σου, μοῦ φαίνεται πὼς ἀκούω, νὰ ἤχοῦν στ' αὐτιά μου, τὰ κάλπικα ἀργύρια—ἡ ἀμοιβὴ τοῦ προδότη».

«*L'idée Libre*». — Ἀπὸ τὸν περασμένο 'Ιούλιο, ὁ πολῦτιμος συνεργάτης μας André Lorulot, ἄρχισε νὰ ξαναβγάξει τὴν «*Idée Libre*» * πού εἶχε σταματήσει ἀπὸ τὶς ἀρχὲς τοῦ πολέμου.

Τὸ περιοδικὸ αὐτὸ ἀσχολεῖται μὲ τὶς ἐπιστῆμες, τὴ φιλοσοφία καὶ τὴν κοινωνιολογία. Εἶνε ἕνα ὄργανο κοινωνικῆς ἐκπαίδευσης καὶ ἐπιστημονικῆς φιλοσοφίας. Κάθε του δημοσίευμα εἶνε γερὸ καὶ μελετημένο.

Καὶ μὲ τί κόπο βγαίνει! : ὁ ἴδιος ὁ ἐκδότης τῆς τῆ στοιχειοθετεῖ καὶ τὴν τυπώνει, δυὸ δυὸ σελίδες, σὲ μιὰ μικροσκοπικὴ μηχανή, ἀπ' αὐτὲς πού τραβοῦνε τὰ δοκίμια. Τὴ συστήνουμε.

Στὸ «*Mercure de France*» ὁ κ. J. W. Bienstock ἀπεφέρνει ἕνα ἐνδιαφέρον ἄρθρο, γιὰ τὴ Ρωσικὴ ἐπανάσταση. «Ὁ κόντες Α. Ν. Τολστόη, σὲ μιὰ θαυμάσια ἐπιστολή, πού ἔστειλε ἐδῶ καὶ δέκα πέντε χρόνια, στὸν Νικόλαον II, ἔλεγε, μ' ἐκείνο τὸ προφητικὸ δῶρο, χιτῆμα τῆς μεγαλοφυΐας : «Μεγαλειότατε, δὲν ὑπάρχει συνωμοσία κατὰ τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ ὑπουργοῦ, κατὰ τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ δουκὸς ἢ ἄλλης προσωπικότητας· δὲν ὑπάρχει συνωμοσία, οὔτε ἀπὸ σοσιαλιστῆς, οὔτε ἀπὸ ἐπαναστάτες, οὔτε ἀπὸ ἀναρχικοὺς, οὔτε ἀπὸ μηδενιστῆς, ὑπάρχει ἢ συνωμοσία ὀλόκληρης τῆς ρωσικῆς κοινωνίας ἐναντίον ὅλου τοῦ πολιτεύματος πού τὴν πιέζει». Ὁ Τολστόη εἶχε δίκαιο· τὸ παλιὸ πολίτευμα κατέρρεψε γιατί ἔμεινε μονάχο του· μονωμένο σ' ὅλη τὴ Ρωσία καὶ μὴ βρῖσκοντας πιά κανένα στήριγμα, ἐγκριμνήθηκε στὸ χάος». Ὁ κ. Wilson, ἔγραφε ἄλλοτε [Τὸ Πολίτευμα, τόμ. II, σελ. 355] :

«Ἡ σύγχρονη κυβέρνηση τῆς Ρωσίας εἶνε ἀνόμαλη στὴ σημερινὴ Εὐρώπη, τόσο ὅσο καὶ ἡ Τουρκία—ἕνα καθυστερημένο παράδειγμα τῶν πρωτογενῶν ἐκείνων πολιτευμάτων μὲ τὰ ὁποῖα ἡ λοιπὴ Εὐρώπη ἀπὸ καιρὸ ἐξώφλησε».

Ὁ Τσαρικός ἀναχρονισμὸς ἔσβυσε,—τελειωτικῶς, πρέπει νὰ τὸ ἐπιζούμε.

liteia, δὲ χρυσώνει τὸ χάπι στὸ λαό, κρίνει κάθε ἐξουσία, εἴτε δημοκρατικὴ λέγεται εἴτε σοσιαλιστικὴ. Ἡ ἐφημερίδα αὐτὴ βοηθαίει πολὺ ἐκείνους πού θ' ἐλου ν' ἀναπτυχθοῦν καὶ νὰ βελτιωθοῦν.

* «*L'idée libre*», μηνιαῖο περιοδικὸ. Συνδρομὴ γιὰ τὸ ἐξωτερικὸ 4 φρ. Διεύθυνση : André Lorulot, 3 Rue Louis Blanc, Saint Etienne. (Loire).

Στή «*Revue*» τοῦ Παρισιοῦ δημοσιεύτηκε, τώρα τελευταία, μιὰ μελέτη γιὰ τὸν Bjoernstjerne Bjoernson. Ἀπ' τὴ μελέτη αὐτὴ μεταφράζουμε μιὰ δυνατὴ σκέψη τοῦ μεγάλου σκανδιναβοῦ συγγραφέα.

«Σήμερα δὲν ὑπάρχει στὸν κόσμον παρὰ πάλι μεταξύ τῆς ἐλευθερίας... καὶ τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἐκεῖνοι ποὺ θέλουν τὴν ἐκκλησία, εἶνε ὑποχρεωμένοι ν' ἀρνηθοῦν πάνω κάτω τὴν ἐλευθερία, ἐπομένως νὰ περιορίσουν τ' ἀποτελέσματα τῆς σκέψης, τῆς ἐρευνας, τὰ κινήματα τῶν λαῶν καὶ ἐκεῖνοι ποὺ θέλουν τὴν ἐλευθερία, εἶνε ὑποχρεωμένοι ν' ἀρνηθοῦν τὸ χριστιανισμό.»

Μία ἱστορίτσα τοῦ Oscar Wilde. — Κάθε τόσο γίνεται λόγος γιὰ διάφορα ἀνέκδοτα τοῦ Wilde. Νὰ καὶ ἓνα ποὺ μᾶς τὸ δίνει ὁ Georges Mauververt στὸ *Carnet de la Semaine*.

«Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, Ἰησοῦς ὁ Ναζωαῖος, ὑπακούοντας στὴν παράκληση τῶν συγγενῶν του, ἀνέστησε τὸν Λάζαρον ἀπὸ τὸν αἰώνιο ὕπνο.

«Τότε, ὁ Ἰησοῦς, μόνος κοντὰ στὸν ἀναστηθέντα, ἔσκυψε κοντὰ του καὶ τὸν ἀρώτησε μὲ ἀνυπομονησία :

«— Πές μου, Λάζαρε, τί ὑπάρχει πέραν τῶν σσιῶν τοῦ τάφου ;

Καὶ ὁ Λάζαρος τοῦ ἀπάντησε :

«— Ραββί, τίποτε... δὲν ὑπάρχει !

Καὶ ὁ Ἰησοῦς, σκύβοντας πρὸ πολὺ, ἐψιθύρισε στὸ αὐτὶ τοῦ Λάζαρου :

«— Μὴ τὸ λές !»

Δὲ νομίζετε ὅτι τὸ ἀνέκδοτο τοῦτο θάρρεξε ὑπερβολικὰ στὸν Villiers de l'Isle Adam.

«*La Giovane Internazionale*». — Στὴ Φλωρεντία, ὁ ἓνα ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα καλλιτεχνικὰ κέντρα τῆς Ἰταλίας, θάρρῃσει νὰ βγαίνει ἀπὸ τὸν ἐρχόμενο Γενάρη, ἓνα καινούργιο δεκαπενθήμερο περιοδικὸ «*La Giovane Internazionale*». Θάνε ὄργανο τῆς ἐλευθεροφιλικῆς νεολαίας. Συντρομὴ χρονιάτικη, γιὰ τὸ ἐξωτερικὸ 8 ἰταλικὰ φράγκα. Διεύθυνση : Viale A. Volta N° 13, Firenze. Εὐχόμαστε μακρὴ ζωὴα στὸ νέο ὄργανο, τῶν νέων ἰδεῶν.

Emile Verhaeren, ἔκδοσι τοῦ περιοδικοῦ «*Les Humbles*», 4 Rue Descartes, Paris 1917, fr. 1— μὲ μιὰ φωτογραφία τοῦ ποιητῆ ἀπὸ τὸ Géo Kéfer, καὶ ἓνα σχεδιάσμα ἀπὸ τὸν Ch. Duhamel. — Τὸ βιβλιαράκι αὐτὸ ἀφιερωμένο στὴ μνήμη τοῦ Βέλγου ποιητῆ Verhaeren, ἔχει γραφῆ ἀπ' τοὺς διαλεκτότερους συγγραφεῖς, τὸν Romain Rolland, Henri Guilbeaux, Han Ryner, Philéas Lébesgue, A.—M. Gossez, Marcel Lebarbier, R. Pillet, Francis Yard καὶ Maurice Wullens. Γιὰ τοὺς ἀναγνώστες μας μεταφράζουμε τὰ δύο ὁμορφογραμμένα «*Médailleurs*» τοῦ Francis Yard, μέσα στὰ ὅποια μᾶς δίνει μιὰ ὀραία σύγκριση τοῦ μεγάλου Verhaeren μὲ τὸν ἐπίσης μεγάλο Mæterlinck.

I. MÆTERLINCK.

Τραγουδᾷ τὴν ταπεινὴ περιφάνεια.

Ἀνώτερο πνεῦμα — κομμάτι τοῦ θεοῦ — ἡ ὕλικότητα τὸ σταθμίζε' καὶ τὸ κυριαρχεῖ, συχνα, ἄθελά του. — Μιὰ εἰκόνα. — Εἶναι κάτοχος μιᾶς περιοχῆς, ἀπὸ πέτρες, χόρτα καὶ λουλουδία' περιοχῆς περιτριγυρισμένης μὲ καταπράσινους φράχτες.

Βλέπει, ἀπ' τὴ μιὰ μεριά, ἀτέλειωτες πεδιάδες, χαμηλές, κάποτε φωτόλουστες καὶ κάποτε ἐρημικές στὸ ἄπειρο... καὶ ἀπ' τὴν ἄλλη μεριά, δάση

παρθένα, ριγηλά, ψιθυρίζοντα, μυστηριώδικα, ὅπου θάθελε νὰ πάγει : ἐδῶ μαντεύει τὰ σύμβολα — πού ἐπικαλεῖται.

Ἄλλὰ δὲν μπορεῖ νὰ βγεῖ ἀπὸ τὴν περιοχὴ του.

Ὅταν εἶναι πολὺ βαρυστημένος, σηκώνει τὰ μάτια καὶ κυττάζει τὸν οὐρανὸν, τὸν ὁποῖο προσπαθεῖ νὰ διαπεράσει, νὰ καταλάβει....

Ἄλλ' εἶναι στὴν περιοχὴ του μέσα, τῶν πραγμάτων αἰγμάλωτος....

Ὁρθώνεται, προσπαθεῖ νὰ ψηλώσει γιὰ νὰ δεῖ ἄλλ' ἢ ματιὰ του σταματᾷ στὴν ἄκρη τῶν φαινομένων... καὶ σωριάζεται, καὶ ἀνακάθεται, καὶ βαρυναστενάζει !

Εἶναι καλὸς : σιγοκλαίει,

Θάθελε καὶ οἱ ἄλλοι νὰ κλάψουν μαζί του, σὰν κι' αὐτόν, μὲ τὴν ἐλπίδα καὶ ὁμιλεῖ, ἢ καλλίτερα, ψιθυρίζει ἐξαίσια, θανάσια....

Καὶ καθὼς ἔχει συνείδηση τοῦ παγκόσμιου πόνου, ὁμιλεῖ γιὰ νὰ πεῖ νὰ ἐλπίζουμε....

Νὰ ἐλπίζουμε... Εἶναι ἡ ταπεινὴ περιφάνεια. Ἡ καλὴ δυστυχία.

II. VERHAEREN.

Πνεῦμα ὀλιγώτερο θεῖο, πιὸ κοντὰ στὴ Γῆ· πιὸ ἰσχυρό· ὕλικῶς— ἐννοῶ : μὲ περισσότερο αἷμα καὶ περισσότερα νεῦρα, πιὸ δυνατὸ κατὰ τὴ ζωὴ τῆς Γῆς : ὀλιγώτερο μυστηριώδικο, ἀλλὰ πιὸ εὐθύ.

Εἶναι ὁ Κένταυρος πού ξεπετιέται τηδηχτός, μέσα στὴν ἀπέραντη καὶ ὀμιχλώδη πεδιάδα τῆς ζωῆς· πού χρεμετίζει ἀπὸ ἐπιθυμῖα στὶς πνοὲς τῆς Γῆς· πού διευθύνει τὸ κοπάδι τῶν σοροπισμένων φανῶν· πού χτυπᾷ μὲ τὴν ὀπλῆ τὶς μυτερὲς πέτρες—ὀπλῆ θηριώδη, μεταλλικὴ καὶ εἴηχη,— πού συνθλίβει τὰ λουλούδια, καί, ζαλισμένος ἀπ' τ' ἀρώματά τους καὶ τοὺς χυμούς των, μεθυσμένος ἀπ' τὸν κόσμον, κρανιάζει στὸν κόσμον, τὴ θλίψη του νᾶνα Κένταυρος, καὶ νὰ βρῖσκειται πάντα σ' ἀντιλαοῦσες στράτες.

Ὅταν σταματᾷ, ὁ χρεμετισμὸς του, ὑπόκωφος ἀπόνα πόνου, θάλεγε κανεὶς ἀρχαῖο, φωνάζει κοντὰ τοὺς ὄλους τοὺς σατύρους, τὶς βάκχες καὶ τὶς νύμφες : ὄλους τοὺς ἰκέτες τοὺς γεμάτους ἀπ' τὸ μεγάλο πόθο τῆς ζωῆς, ὄλους τοὺς μάρτυρες τῆς πείνας τοὺς περιορισμένους πάνω στὴ μεγάλη χέρσο γῆ, τοὺς ἀδυνατισμένους ἀπ' τὸ θυμὸ καὶ τὸ μῖσος ! κι' ὁ χρεμετισμὸς του τοὺς ἐξορκίζει νὰ ἐνοθοῦν μὲ τὴν ἀγάπη καὶ μὲς στὴν ἀγάπη.

Τότε, εἶναι μεγάλος σὰν τὴ ζωὴ.

Στὴν ξεφτισμένη ὀμίχλη, τὸ φῶς εἰσχωρεῖ—τὸ φῶς τοῦ λόγου—πού τὸν στολίζει στοὺς ὄμους μὲ τὰ δυὸ φτερά του τ' ἀνοιγμένα σὲ φωτοστέφανο : ὁ Πήγασος !

Διάφορα.—Στὸ «Ριζοσπάστη» τῆς Ἀθήνας, τὴν ἐφημερίδα τῶν δημοκρατικῶν ἰδεῶν πού ἔχει γιὰ ἀρχισυντάχτη τὸ φίλον κ. Ν. Γιαννιό, ἀναδημοσιεύτηκαν ἀπὸ τὰ «Γράμματα» τὰ ἐξῆς τρία ἄρθρα τοῦ συνεργάτη μας Γ. Βρισμιτζάκη : Φιλολογία καὶ Ζωή, — Ἡ μιξέρια τῶν διανοουμένων μας, — Ἡ νέα γενεά.

Ἐλάβαμε γιὰ δημοσίευσιν δυὸ διηγήματα, τὸ ἓνα τοῦ Βασίλη Ἀθανασόπουλου καὶ τὸ ἄλλο τοῦ Πέτρου Ἀλήτη, πού κατὰ σύμπτωση τὰ θέματά τους ἔτυχε νὰ μοιάζουμε, ἂν καὶ μὲ ὄλως διόλου διαφορετικὴν ἀντίληψιν πλεμμένα. Τοῦ πρώτου τὸ δημοσιεύουμε σὲ τοῦτο τὸ φυλλάδιον, τοῦ Πέτρου Ἀλήτη σὲ κατοπινὸ τεύχος.